

18 квітня
Всеукраїнський день
довкілля

18 квітня цього року відзначаємо Всеукраїнський день довкілля вже 21-й раз (згідно з Указом Президента України «Про День довкілля» від 6 серпня 1998 року № 855/98).

У третю суботу квітня громадські організації і небайдужі люди спрямовують свої ініціативи на поліпшення стану навколишнього середовища – прибирання територій, очищення джерел, озеленення парків і скверів, **збереження заповідних об'єктів**, поширення екологічних знань.

***

Поглянь навколо! Подивись, будь ласка,
На дивовижну і дзвінку красу.
Постій тихенько, прикипи душею
До ніжних звуків, світлої краси.
Ти нерозривний з рідною землею
І диво це у серденьку неси
Усе життя, бо це твоя країна.
Вітчизна мила, це твоя Земля!
Найкраща в світі, рідна Україна
До твого серця щиро промовля.

***

Тернопільщина для кожного з нас – рідна земля, рідний край, рідна затишна домівка. Наш обов'язок – зберегти для нащадків заповідні скарби: таємничі печери, мальовничі водоспади, Кременецькі гори, чарівні каньйони тощо.

Помандрувати цими привабливими місцями сьогодні ми можемо тільки віртуально. Пропонуємо переглянути разом з нами набір пам'яток «Сім природних чудес Тернопільщини». Отже, «поїхали»...

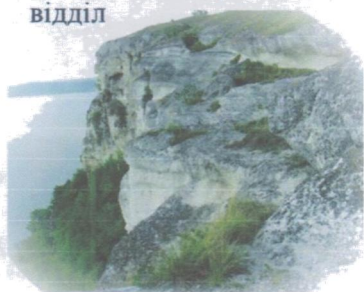
Тернопільське управління культури облдержадміністрації
Тернопільська обласна бібліотека для дітей

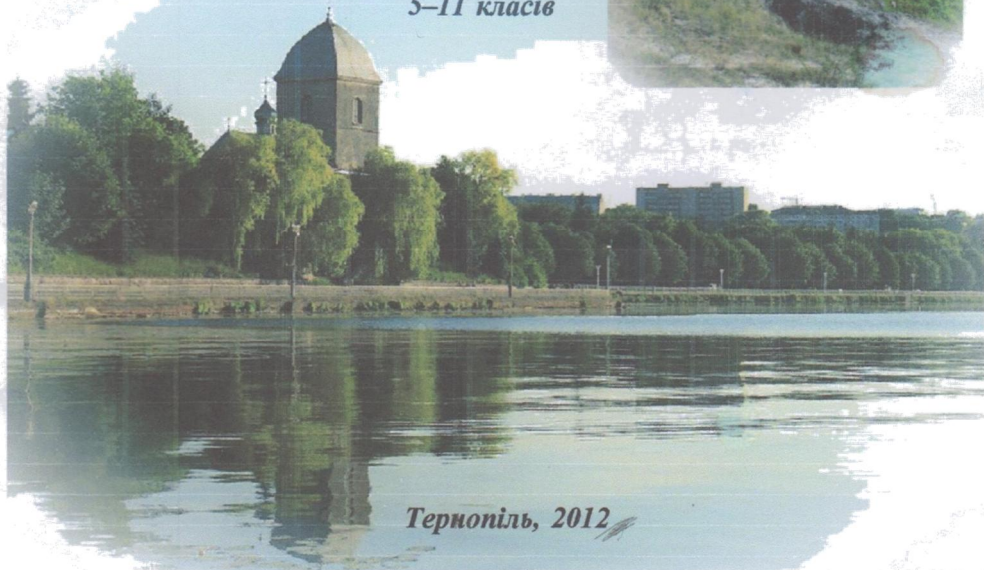
Інформаційно – бібліографічний
відділ

Сім

*природних чудес
Тернопільщини*

*Набір пам'яток
для користувачів-учнів
5–11 класів*

Тернопіль, 2012

Природний заповідник «Медобори»

Медобори (Подільські Товтри) - сильно розчленовані, скелясті вапнякові пасма. Унікальне геологічне утворення з неповторними ландшафтами. За багатство медоносних рослин народ назвав Товтри (у межах України) Медоборами. Місцева флора багата на медоносні, лікарські та вітамінні рослини. Тваринний світ Товтрів теж надзвичайно багатий. З Медоборами пов'язано багато легенд та переказів. У своїй міфопоетиці народ описав різні варіанти виникнення хребта, а також відтворив історичні події, пов'язані із цими територіями.

Також історія Медоборів тісно пов'язана з язичництвом. У Товтрах був один з найбільших язичницьких релігійно-культурних комплексів - Збручанський культовий центр (основний осередок на горі Богит).

ДНІСТРОВСЬКИЙ КАНЬЙОН

Найцінніший, найживописніший відрізок Дністра довжиною в 250 кілометрів знаходиться між устями рік Золота Липа і Збруч. Тут Дністер тече по каньйоноподібній долині, утворюючи багато фантастичних краєвидів. Схили Дністра вкриті реліктовою лісовою та степовою рослинністю. Згідно рішення всеукраїнського інтернет-опитування, оголошеного 26 серпня 2008 року, Дністровський каньйон визнаний одним із 7 природних чудес України.

Мальовничий ландшафт гірського типу, чарівні діброви, річка, ставок, екзоти деревно-чагарникових порід, пташине різноголосся роблять Дністровський каньйон справді райським куточком природи. Навколо наявних тут баз відпочинку є чимало пам'яток природи, які приваблюють туристів: водоспади, печери, химерні скелі.

КАСПЕРІВСЬКІ СФІНКСИ

КАСПЕРІВСЬКІ СФІНКСИ - геоморфологічне утворення, геологічна пам'ятка природи місцевого значення. Розташовані між с. Лисичники і с. Вовчків Касперівської сільради Заліщицького р-ну, на правому схилі долини Касперівського водосховища.

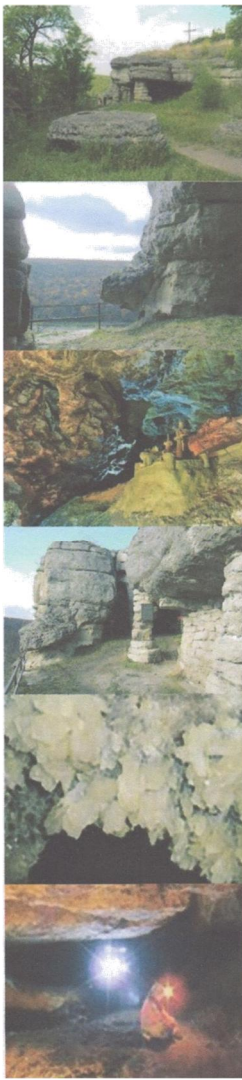
Під охороною - мальовничі скелі - кам'яні велетні, схожі на Єгипетського сфінкса, білі гриби, "літаючі тарілки" тощо, складені вапняками сеноманського ярусу (верхня крейда). Скелі мають естетичне значення.

НИРКІВСЬКИЙ КАНЬЙОН

Одним з найкрасивіших куточків Придністровського Поділля, є ділянка долини ріки Джурин (ліва притока Дністра) біля села Нирків Заліщицького району Тернопільської області.

Головною прикрасою Нирківського каньйону є мальовничий водоспад, який утворився в місці прориву ріки Джурин через шийку меандру. Потoki води спадають декількома каскадами загальною висотою біля 20-ти метрів. Шум води чути за декілька сотень метрів. Неподалік водоспаду знаходяться рештки палацу графині Любомирської (XIX століття) з двома величними вежами, який планується реставрувати.

Печери Тернопілля

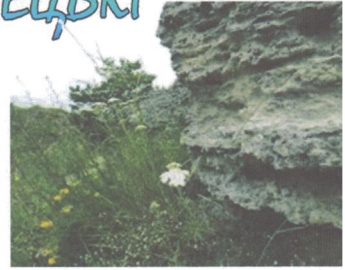
Одне з природних див, якими пишається Тернопільщина, – її печери. У світі поки що не відкрито інших таких же великих горизонтальних гіпсових печер із специфічною будовою. Розташовані вони на глибині від 10 до 50-60 метрів під землею.

Багато печер славиться надзвичайною красою і розмірами. Їх зали і коридори прикрашені сталактитами і сталагмітами, які утворюють химерні колони, інші натічні форми створюють рельєфні прикраси на стінах, все вкрито різнокольоровими кристалами. У багатьох печерах є озера із прозорою, холодною водою. Кожна з них має свої особливості і красива по-своєму.

Заповідник
"Кременецькі гори"
розміщено у західній частині
Кременецького краю. До
його території увійшли
гори Бона, Черча, Божа, Гостра,
Страхова, Маслятин і ін.

КРЕМЕНЕЦЬКІ ГОРИ

Значна частина
території (більше 93%)
заповідника вкрита
дубово-грабовими,
грабово-дубовими,
дубово-грабово-
ясеневими та дубово-буковими
лісами.

Флора заповідника нараховує близько 1000 видів вищих судинних рослин із значною часткою рідкісних, ендемічних, реліктових і погранично-ареальних видів. До Червоної книги України занесено 44 види.

Не менш цікавим і різноманітним є тваринний світ заповідника. Із фауни безхребетних на сьогодні виявлено близько 1500 видів комах, з яких 17 занесено до Червоної книги України. Із хребетних на даний час на заповідній території виявлено 9 видів риб, 11 - земноводних, 7 – плазунів. Орнітофауна є найчисельнішою групою хребетних у заповіднику і нараховує 188 видів.

Багата територія заповідника і на історичні пам'ятки, які датуються X-XIII ст. В той період тут одночасно функціонувало три різнотипні городища-святилища: Бохит, Говда та Звенигород. Найкраще збереженим виявилось капище на горі Бохит, де в X-XIII ст. стояв всесвітньовідомий Збруцький ідол (Святовит) – божество східних слов'ян.